

Jaarplan 2023

(Verbijzonderde) Interne Controle en Risicomanagement

*Eerste jaar afgifte rechtmatigheidsverantwoording door het college en
focus op integrale verantwoording risicobeheersing*

Context:	Dit jaarplan geeft invulling aan het meerjaren (V)IC-plan 2021-2024 specifiek voor het jaar 2023. Nadere (technische) details van de uitvoering van de (V)IC staan beschreven in dit meerjaren plan. Vanaf 2023 is het college van Burgemeester en Wethouders verantwoordelijk voor de afgifte van een rechtmatigheidsverantwoording.
Doel:	Het uiteindelijke doel van de (verbijzonderde) interne controle is het vaststellen van het financieel rechtmatig handelen binnen de gemeente. Hierbij is onderscheid te maken tussen de financiële- en niet-financiële rechtmatigheid. De (V)IC moet leiden tot het doorontwikkelen van het risicomanagement binnen de organisatie en het kunnen afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording door het college als onderdeel van de jaarrekening 2023¹. De gemeenteraden van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel hebben in 2021 hiertoe besloten: - Een goedkeuringsgrens te hanteren van 1% van de totale begrote uitgaven²; - Een rapportagegrens te hanteren van 5% van bovengenoemde goedkeuringsgrens³.
	We werken volgens het “3-lines of defence” model. Met het verder in kaart brengen van de AO/IC en het verder uitrollen van risicomanagement worden de belangrijkste risico's en bijbehorende beheersmaatregelen steeds beter inzichtelijk gemaakt. Tegen deze achtergrond kunnen de controles dan ook steeds vaker primair <i>procesgericht</i> worden uitgevoerd.

¹ Landelijk is besloten om de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording af te geven door het college, in te laten gaan met ingang van het verslagjaar 2023. De jaarrekening voor het verslagjaar 2023 wordt in het kalenderjaar 2024 vastgesteld.

² Dit betekent dat een 'positieve' rechtmatigheidsverklaring wordt afgegeven wanneer de totale geconstateerde financiële onrechtmatigheid lager is dan 1% van de begrote lasten, zijnde indicatief 1% van € 92 miljoen is € 920.000.

³ Dit betekent dat geconstateerde financiële onrechtmatigheden worden toegelicht wanneer deze gelijk of hoger zijn de rapportagegrens van 5% van bovengenoemd bedrag, zijnde indicatief € 46.000

Focus:	We controleren onze processen op financiële rechtmatigheid. Basis vormen de normenkaders 2022-2023 Achtkarspelen, Tytsjerksteradiel en de Werkmaatschappij.																																																																																																																										
Wat:	We richten ons op de meest risicovolle processen: <i>Voor de financiële rechtmatigheid:</i> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>Proces:</th><th>Cluster:</th><th>Frequentie:</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>Inkoop en aanbesteding</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>2x per jaar</td></tr> <tr><td>2</td><td>Lokale heffingen</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>1x per jaar</td></tr> <tr><td>3</td><td>Personeelsmutaties</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>4x per jaar</td></tr> <tr><td>4</td><td>Factuuraafhandeling en -prestatielevering</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>4x per jaar / 2x per jaar</td></tr> <tr><td>5</td><td>Grondexploitatie</td><td>Ruimtelijk Domein</td><td>4x per jaar</td></tr> <tr><td>6</td><td>Huren & Pachten</td><td>Ruimtelijk Domein</td><td>4x per jaar</td></tr> <tr><td>7</td><td>Leges Omgevingsvergunningen</td><td>Ruimtelijk Domein</td><td>4x per jaar</td></tr> <tr><td>8</td><td>Leges KCC (aansluitcontrole)</td><td>Ruimtelijk Domein</td><td>1x per jaar</td></tr> <tr><td>9</td><td>Subsidieverstrekingen</td><td>Sociaal Domein</td><td>1x per jaar</td></tr> <tr><td>10</td><td>Participatie</td><td>Sociaal Domein</td><td>4x per jaar</td></tr> <tr><td>11</td><td>WMO</td><td>Sociaal Domein</td><td>4x per jaar</td></tr> <tr><td>12</td><td>Jeugdhulp</td><td>Sociaal Domein</td><td>4x per jaar</td></tr> <tr><td>13</td><td>Leerlingenvervoer</td><td>Sociaal Domein</td><td>2x per jaar</td></tr> </tbody> </table> Overige processen die beoordeeld moeten worden op financiële rechtmatigheid: <table border="1"> <tbody> <tr><td>14</td><td>Memorialen</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>2x per jaar</td></tr> <tr><td>15</td><td>Treasury / leningen</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>1x per jaar</td></tr> <tr><td>16</td><td>Balansmutaties</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>1x per jaar</td></tr> <tr><td>17</td><td>Reservemutaties</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>2x per jaar</td></tr> <tr><td>18</td><td>Investeringskredieten</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>2x per jaar</td></tr> <tr><td>19</td><td>Begrotingsrechtmatigheid</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>1x per jaar</td></tr> <tr><td>20</td><td>M&O Beleid (opzet en bestaan)</td><td>Bedrijfsvoering</td><td></td></tr> <tr><td>21</td><td>SISA-verantwoording</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>1x per jaar</td></tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th colspan="3">Onderwerpen die, naast VIC, stapsgewijs worden toegevoegd aan rapportagecyclus Risicomanagement (onderdeel 2^e fase "In Control Volwassenheidsniveau")</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>22</td><td>IT General Controls (ITGC's)</td><td>Bedrijfsvoering</td><td></td></tr> <tr><td>23</td><td>ENSIA (BRO / BAG / WOZ)</td><td>Bedrijfsvoering</td><td></td></tr> <tr><td>24</td><td>AVG / Privacy</td><td>Bedrijfsvoering</td><td></td></tr> <tr><td>25</td><td>Functionaris Gegevensbescherming</td><td>Bedrijfsvoering</td><td>2x per jaar</td></tr> <tr><td>26</td><td>Wet Politiegegevens (WPG)</td><td>Bedrijfsvoering</td><td></td></tr> <tr><td>27</td><td>Interbestuurlijk Toezicht (IBT)</td><td>Bedrijfsvoering</td><td></td></tr> <tr><td>26</td><td>Fiscale risicobeheersing</td><td>Bedrijfsvoering</td><td></td></tr> </tbody> </table>				Proces:	Cluster:	Frequentie:	1	Inkoop en aanbesteding	Bedrijfsvoering	2x per jaar	2	Lokale heffingen	Bedrijfsvoering	1x per jaar	3	Personeelsmutaties	Bedrijfsvoering	4x per jaar	4	Factuuraafhandeling en -prestatielevering	Bedrijfsvoering	4x per jaar / 2x per jaar	5	Grondexploitatie	Ruimtelijk Domein	4x per jaar	6	Huren & Pachten	Ruimtelijk Domein	4x per jaar	7	Leges Omgevingsvergunningen	Ruimtelijk Domein	4x per jaar	8	Leges KCC (aansluitcontrole)	Ruimtelijk Domein	1x per jaar	9	Subsidieverstrekingen	Sociaal Domein	1x per jaar	10	Participatie	Sociaal Domein	4x per jaar	11	WMO	Sociaal Domein	4x per jaar	12	Jeugdhulp	Sociaal Domein	4x per jaar	13	Leerlingenvervoer	Sociaal Domein	2x per jaar	14	Memorialen	Bedrijfsvoering	2x per jaar	15	Treasury / leningen	Bedrijfsvoering	1x per jaar	16	Balansmutaties	Bedrijfsvoering	1x per jaar	17	Reservemutaties	Bedrijfsvoering	2x per jaar	18	Investeringskredieten	Bedrijfsvoering	2x per jaar	19	Begrotingsrechtmatigheid	Bedrijfsvoering	1x per jaar	20	M&O Beleid (opzet en bestaan)	Bedrijfsvoering		21	SISA-verantwoording	Bedrijfsvoering	1x per jaar		Onderwerpen die, naast VIC, stapsgewijs worden toegevoegd aan rapportagecyclus Risicomanagement (onderdeel 2 ^e fase "In Control Volwassenheidsniveau")			22	IT General Controls (ITGC's)	Bedrijfsvoering		23	ENSIA (BRO / BAG / WOZ)	Bedrijfsvoering		24	AVG / Privacy	Bedrijfsvoering		25	Functionaris Gegevensbescherming	Bedrijfsvoering	2x per jaar	26	Wet Politiegegevens (WPG)	Bedrijfsvoering		27	Interbestuurlijk Toezicht (IBT)	Bedrijfsvoering		26	Fiscale risicobeheersing	Bedrijfsvoering	
	Proces:	Cluster:	Frequentie:																																																																																																																								
1	Inkoop en aanbesteding	Bedrijfsvoering	2x per jaar																																																																																																																								
2	Lokale heffingen	Bedrijfsvoering	1x per jaar																																																																																																																								
3	Personeelsmutaties	Bedrijfsvoering	4x per jaar																																																																																																																								
4	Factuuraafhandeling en -prestatielevering	Bedrijfsvoering	4x per jaar / 2x per jaar																																																																																																																								
5	Grondexploitatie	Ruimtelijk Domein	4x per jaar																																																																																																																								
6	Huren & Pachten	Ruimtelijk Domein	4x per jaar																																																																																																																								
7	Leges Omgevingsvergunningen	Ruimtelijk Domein	4x per jaar																																																																																																																								
8	Leges KCC (aansluitcontrole)	Ruimtelijk Domein	1x per jaar																																																																																																																								
9	Subsidieverstrekingen	Sociaal Domein	1x per jaar																																																																																																																								
10	Participatie	Sociaal Domein	4x per jaar																																																																																																																								
11	WMO	Sociaal Domein	4x per jaar																																																																																																																								
12	Jeugdhulp	Sociaal Domein	4x per jaar																																																																																																																								
13	Leerlingenvervoer	Sociaal Domein	2x per jaar																																																																																																																								
14	Memorialen	Bedrijfsvoering	2x per jaar																																																																																																																								
15	Treasury / leningen	Bedrijfsvoering	1x per jaar																																																																																																																								
16	Balansmutaties	Bedrijfsvoering	1x per jaar																																																																																																																								
17	Reservemutaties	Bedrijfsvoering	2x per jaar																																																																																																																								
18	Investeringskredieten	Bedrijfsvoering	2x per jaar																																																																																																																								
19	Begrotingsrechtmatigheid	Bedrijfsvoering	1x per jaar																																																																																																																								
20	M&O Beleid (opzet en bestaan)	Bedrijfsvoering																																																																																																																									
21	SISA-verantwoording	Bedrijfsvoering	1x per jaar																																																																																																																								
	Onderwerpen die, naast VIC, stapsgewijs worden toegevoegd aan rapportagecyclus Risicomanagement (onderdeel 2 ^e fase "In Control Volwassenheidsniveau")																																																																																																																										
22	IT General Controls (ITGC's)	Bedrijfsvoering																																																																																																																									
23	ENSIA (BRO / BAG / WOZ)	Bedrijfsvoering																																																																																																																									
24	AVG / Privacy	Bedrijfsvoering																																																																																																																									
25	Functionaris Gegevensbescherming	Bedrijfsvoering	2x per jaar																																																																																																																								
26	Wet Politiegegevens (WPG)	Bedrijfsvoering																																																																																																																									
27	Interbestuurlijk Toezicht (IBT)	Bedrijfsvoering																																																																																																																									
26	Fiscale risicobeheersing	Bedrijfsvoering																																																																																																																									

Wie:	We werken volgens het 3-lines of defence model: 1^e lijn: de afdelingen: Elk proces heeft een of meerdere controleurs. Zij controleren de steekproef van te controleren dossiers aan de hand van een checklist. Er moet sprake zijn van functiescheiding. Een controleur mag niet zijn eigen behandelende dossiers controleren. Hij/zij is aanspreekpunt voor de clustercontroller in de 2^e lijn. De controleur zet vragen uit, verzamelt gegevens en stelt de controlerapportage op. De controlerapportage wordt besproken met de teamleider(s) verantwoordelijk voor het proces en de clustercontroller. De teamleider (en clustermanager) is verantwoordelijk voor de opvolging van uit het rapport blijkende verbeterpunten. 2^e lijn: de clustercontrollers: De clustercontrollers reviewen de uitgevoerde controles door de eerste lijn. Uitgangspunt hierbij is 10% van het aantal door de 1^e lijn gecontroleerde dossiers + de door de eerste lijn geconstateerde fouten en onzekerheden. Hierbij wordt naar boven afgerond: wanneer per kwartaal minder dan 10 dossiers worden gecontroleerd, wordt 1 dossier gereviewd. De clustercontroller stemt de bevindingen af met de clustermanager en bewaakt voortgang van de geconstateerde verbeterpunten. 3^e lijn: concerncontrol /-audit: Op basis van de aangeboden rapportages vanuit de 2e lijn beoordeelt concerncontrol / - audit de kwaliteit van de uitgevoerde controles en rapportages. De beoordeling is gericht op juiste toepassing/uitvoering van uitgangspunten, steekproeven, interne controles, deelrapportages en tijdige en volledige opvolging van geconstateerde fouten en onzekerheden. Concerncontrol /-audit rapporteert halverwege het jaar over voortgang van de controles aan directie en colleges en stelt na afloop van het jaar -onafhankelijk- een eindrapportage op ten behoeve van colleges/DB.
Dossier-vorming:	Dossiervorming vindt plaats binnen Sharepoint. Per organisatie wordt op procesniveau gearchiveerd: - Risicoanalyses - Eventueel aanwezige procesbeschrijving - Uitdraai totale hoeveelheid aanvragen / facturen etc. - Steekproef incl. wijze totstandkoming - Checklist van te controleren aspecten - Controlerapportage 1^e lijn en 2^e lijn (geïntegreerd) - Achterliggende documentatie van gecontroleerd object in review 2^e lijn.

Wanneer:	Onderstaand overzicht toont de planning voor 2023:		
Periode:	Aanlevering data/steekproef door clustercontroller in 2^e lijn aan 1^e lijn:	Afronding controles en rapportage door 1^e lijn:	Afronding review en rapportage 2^e lijn clustercontrol
	Mits anders vermeld, geldt voor elke periode afronding en oplevering op eerste werkdag van:		
Q1	april	mei	juni
Q2	juli	augustus	september
Q3	oktober	november	december
Q4 = totaalrapportage	januari	medio februari	medio maart
Ambitie 2023 ev.	In 2023 ontwikkelen we de in 2021 en 2022 ingezette lijn van het verantwoorden op financiële rechtmatigheid verder door. Hiernaast leggen we de focus op: - Verschuiving van gegevensgerichte controles naar procesgerichte controles: Hiertoe moeten we processen beschrijven, beheersmaatregelen inzichtelijke maken en toetsen op opzet, bestaan en werking van deze beheersmaatregelen. - het centraal bewaken van de beheersing van fiscale risico's waartoe we een Tax Control Framework ontwikkelen; - stellen we een overkoepelende Fraude Risico Analyse op voorzien van een geactualiseerd beleidsplan Fraudepreventie en; - Gaan we verschillende controlerapportages (waaronder ENSIA, Privacy, ICT), waarvan de uitvoering decentraal is belegd binnen de organisatie, centraal onderbrengen in een integrale risicomanagement rapportage. Onze ambitie is om per essentieel proces een volledig beeld te hebben van de hoge risico's en de wijze waarop we deze beheersen. Deze ambitie wordt getoond in onderstaande illustratie waarbij we stappen maken naar niveau 2. Bron: BADO: Notitie rechtmatigheidsverantwoording		